

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní Mgr. et Mgr. Lenkou Bahýřovou, Ph.D. ve věci

žalobce: **M. A. B.**
st. přísl. X
t. č. pobytem X

zast. advokátkou Mgr. Lenkou Hronovou
sídlem Kosmákova 4795/10, 586 01 Jihlava

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
Odbor azylové a migrační politiky
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 8. 2021, č. j. OAM-520/ZA-ZA11-ZA03-2021,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 24. 8. 2021, č. j. OAM-520/ZA-ZA11-ZA03-2021, **se ruší** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 6 800 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokátky Mgr. Lenky Hronové.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce podal žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 8. 2021, č. j. OAM-520/ZA-ZA11-ZA03-2021 (dále též jen „napadené rozhodnutí“), jímž bylo rozhodnuto o neudělení mezinárodní ochrany podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“). Předmětem sporu je otázka, zda žalovaný řádně posoudil obavu žalobce coby příslušníka kurdského etnika z pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu.

II. Napadené rozhodnutí a průběh dosavadního řízení

2. Žalobce požádal o mezinárodní ochranu 20. 7. 2021. Při výsledku v rámci řízení o správním vyhoštění dne 27. 7. 2021 na policii (za přítomnosti tlumočnice z jazyka tureckého) popsal okolnosti svého přicestování do České republiky, uvedl, že je kurdské etnické příslušnosti, že podporoval kurdskou stranu HDP, že se účastnil mnoha pochodů a sešlostí, při kterých zasahovala policie, že byl několikrát odveden na policejní stanici, vyslýchán, brutálně bit a když už to bylo poněkoli káté, rozhodl se z Turecka odejít. V rámci poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu žalobce uvedl, že se stranou HDP sympatizuje, ale není jejím členem a že o ochranu žádá z důvodu, že jako Kurd byl v Turecku omezován a těžko to snášel. V rámci pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany dne 30. 7. 2021 žalobce uvedl, že důvodem jeho odjezdu z Turecka nebyl finanční nedostatek, nýbrž obtěžování ze strany policie, která často chodila do jeho restaurace a snažila se vyvolat pocit, že žalobce je součástí teroristické organizace. Když za ním naposledy přišli, zaútočili na něj a zranili ho. Tyto problémy s policií začaly asi dva roky zpětně.
3. Žalobce dále uvedl, že byl poprvé napaden před několika lety „členy speciální jednotky turecké vlády“ během jednoho z pochodů (na podporu strany HDP). Asi čtyřikrát byl odveden na stanici, kde ho drželi přes noc, nadávali mu a zbili ho. Asi dvakrát pak přišli za ním do restaurace. Asi týden poté, kdy u něj byli členové speciální jednotky naposledy a zbili jej, z Turecka vycestoval. Žalobce si byl stěžovat na policii v místě bydliště, ale nic z toho nebylo. Ze země nevycestoval dříve, protože chtěl dokončit povinnou vojenskou službu a také nechtěl opustit své dvě provozovny občerstvení. Cestu do ČR žalobci zařídil a zaplatil otec. Žalobce se chtěl původně dostat do Německa za strýcem.
4. Při seznámení s podklady pro rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany (za přítomnosti tlumočnicka z jazyka kurdského) žalobce popsal své současné rodinné vazby v Turecku. K dotazu ohledně „speciální vládní jednotky“, která se měla na žalobce zaměřit, žalobce vysvětlil, že se jednalo „o takové místní rváče“, kteří nosí maskáčové uniformy. Nejde přímo o policii, ale o takové drsnější muže, kteří sjednávají pořádek. Policie dle žalobce ví, že se takové věci dějí, ale příliš proti tomu nezasahuje. S těmi muži měl konflikt v restauraci a porval se tam s nimi, jak o tom hovořil. K dalšímu dotazu upřesnil, že jeho stížnost na policii byla ústní, policie přislíbila pomoc, ale žádné „papíry“ o tom nemá. K pochodům na podporu HDP žalobce upřesnil, že se jich od roku 2019 účastnil asi

čtyřikrát, nešlo o povolené pochody, vždy šlo o rychlé sročení lidí. Policie ty protesty dozorovala, aby se při nich nic nestalo, nedělala problémy.

5. Žalovaný na základě shromážděných informací o zemi původu z let 2019 – 2021 dospěl k závěru, že žalobce ve vlasti nevyvíjel činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu, za kterou by byl azylově relevantním způsobem pronásledován. Zájem žalobce o politiku vyhodnotil jako nepříliš vážný, jedná se o sympatizanta HDP, bez větší politické aktivity. Informace ze shromážděných zpráv dokládají, že pokud HDP čelí obtížím, děje se tak v jejích nejvyšších patrech, nikoliv v členské základně nebo u řadových členů; žalobce však ani nebyl členem této politické strany.
6. K důvodům podle § 12 písm. b) zákona o azylu žalovaný ve vztahu k žalobci uvedl, že žalobce neměl problémy s policií, pouze s jednotkami domobrany. Obrátil se na policii, avšak stěžoval si pouze ústně, nepožádal o oficiální sepsání stížnosti. Podle žalovaného však žalobce prostředky ochrany proti jednání ze strany třetích osob v zemi původu k dispozici má, pouze je nevyužil. Žalovaný se též obecně zabýval postavením Kurdů v Turecku a na základě shromážděných informací dospěl k závěru, že v Turecku je pro Kurdy možnost důstojného života bez omezení či pronásledování – mohou žít ve všech oblastech Turecka a vykonávat nejrozumnější zaměstnání. Jejich znevýhodňování a upírání svobody projevu z dostupných informací nevyplyvá. Žalovaný neshledal v případě žalobce ani žádný důvod hodný zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu nebo doplňkové ochrany.

III. Obsah žaloby

7. Žalobce namítl, že se žalovaný nezabýval tím, že pohovor s žalobcem byl veden za přítomnosti tlumočníka z tureckého jazyka. Žalobce je schopen se dorozumět turecky a kurdsky, s ohledem na etnickou příslušnost žalobce však měl být zajištěn tlumočnick z kurdštiny. Při tlumočení proto došlo k mnohým nepřesnostem, na jejichž podkladě žalovaný chybně posoudil situaci žalobce.
8. Žalobce dále doložil fotografie své osoby po napadení tureckou policií, jak o tom hovořil v rámci pohovoru. Žalobce byl napaden, neboť vedl hovor nikoli v turečtině, ale v kurdštině. Trvá na tom, že zemi původu neopustil z ekonomických důvodů, nýbrž proto, že mu zde hrozilo nebezpečí – byl opakovaně napaden a došlo k ublížení na zdraví. V případě návratu žalobce do země původu mu rovněž může jít k tíži, že zemi opustil. Skutkové okolnosti jeho případu byly hodnoceny nesprávně, měl by mu být udělen azyl podle § 12 zákona o azylu. Z uvedených důvodů žalobce navrhl, aby bylo napadené rozhodnutí zrušeno a věc byla žalovanému vrácena k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalovaného

9. Žalovaný s námitkami žalobce nesouhlasil. Napadené rozhodnutí považuje za správné a zákonné, dostatečně zjistil skutkový stav a dostatečně se zabýval všemi relevantními skutečnostmi.
10. Žalobce při poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu dne 30. 7. 2021 výslovně uvedl, že je schopen se dorozumět v jazyce tureckém a kurdsém. Rovněž z policejního protokolu o výslechu žalobce ze dne 27. 7. 2021 je zřejmé, že žalobce dle vlastního prohlášení rozumí turecky a rozumí i ustanovené tlumočnick z jazyka tureckého, která mj.

tlumočila i pohovor žalobce ze dne 30. 7. 2021. Zápis tohoto pohovoru žalobce bez výhrad podepsal, námitky k tlumočení nevznsl. Pro seznámení s informacemi o zemi původu ze dne 3. 8. 2021 žalobci rovněž tlumočil tlumočnick z jazyka tureckého, proti čemuž žalobce ničeho nenamítal.

11. V ostatním žalovaný zopakoval závěry přijaté v napadeném rozhodnutí a podstatné části jeho odůvodnění. Doplnil, že se problematice Kurdů v Turecku podrobně věnoval. Politická strana HDP je v Turecku legálně existující stranou, která má mnohatisícovou členskou základnu a voličskou základnu sympatizantů v řádech milionů osob. Žalobce je pouze pravidelným voličem této strany, případné zásahy proti čelním představitelům HDP se jej tak netýkají. Akty pronásledování, jež jsou jako relevantní vnímány azylovým právem, se vyznačují silnými zásahy do základních lidských práv (jejich pošlapávání), adresným zájmem státní moci zaměřeným na konkrétního člověka až k bodu znemožnění klidného života v zemi původu. Takové skutečnosti ve vyžadované míře a intenzitě u žalobce nejsou dány.
12. Pokud žalobce tvrdí, že z Turecka odešel kvůli pronásledování ze strany policie, což popřel v seznámení s informacemi ze dne 3. 8. 2021, nejedná se o azylově relevantní pronásledování. Obtěžující chování měl žalobce předně řešit s policejními složkami své vlasti. Žalobce má širší rodinné zázemí (Istanbul, Bursa), kde může před případným obtěžováním ze strany soukromých osob nalézt bezpečný úkryt. V Turecku dochází k národnostním rozepřím, jež se projevují na pracovním trhu nebo při výkonu občanských povinností jako je vojenská povinnost. Nejedná se však o programovou záležitost. Problémy kurdského etnika vycházejí z rozepří, které doprovází praktické soužití etnických menšin a většin ve všech státech světa, kde je občanská společnost vnitřně etnicky rozdělena. Kurdové jsou integrální součástí tureckého státu, podílejí se na politických, podnikatelských i byrokratických strukturách země. Žalobce poukazované obtíže nelze vnímat jako akty azylově relevantního pronásledování.
13. Do vydání napadeného rozhodnutí žalobce nepředložil žádné důkazy (fotografie) z tvrzených fyzických útoků, ačkoli k tomu byl vyzýván. Až nyní předložený obrazový materiál není mnohdy datován, absentují zdroje, ze kterých bylo čerpáno, není vyznačeno, jak se konkrétně mají týkat žalobce či souvislosti s jím tvrzeným příběhem. Jedná se o obrazový materiál v černobílé kopii, často se špatným obrazovým rozlišením, z fotografií není seznatelné, že se jedná o žalobce. Předložené důkazy, nadto předkládané až ve fázi žaloby, nemají dle žalovaného důkazní hodnotu.

V. Posouzení věci krajským soudem

14. Krajský soud v Brně přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) podle skutkového a právního stavu zjištěného s přihlédnutím k čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (tzv. procedurální směrnice). Žalobce sice požadoval jednání, nicméně ve věci byly splněny podmínky pro rozhodnutí bez nutnosti jeho nařízení (§ 76 odst. 1 s. ř. s.).
15. Žaloba je důvodná.

16. Důvodem, pro který žalobce žádá o mezinárodní ochranu, je tvrzené pronásledování z důvodu jeho příslušnosti ke kurdskému etniku, resp. podpoře prokurdské politické strany HDP. Podle § 12 písm. a) zákona o azylu se cizinci azyl udělí, pokud je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod. V případě § 12 písm. b) zákona o azylu je pro udělení azylu podmínkou, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.
17. Za neodpovídající zjištěným (a žalovaným nerozporovaným) skutečností je nutno považovat již konstatování žalovaného v napadeném rozhodnutí, že žalobce ve své vlasti nevyvíjel činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu. Žalobce se dle své výpovědi několikrát účastnil demonstrací na podporu S. Demirtase, kandidáta strany HDP v prezidentských volbách roku 2018, který byl uvězněn z důvodu podpory terorismu. Sám žalobce uváděl, že je velkým sympatizantem a podporovatelem strany HDP, a že z důvodu účasti na demonstracích byl několikrát zadržen a zbit policií (členy speciální jednotky turecké vlády). V tomto rozsahu žalobce vykonával politická práva a svobody ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu, resp. čl. 43 Listiny základních práv a svobod, k jehož provedení do podústavního práva dané ustanovení zákona slouží, konkrétně právo shromažďovací dle čl. 19 Listiny základních práv a svobod (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 8. 2007, č. j. 2 Azs 45/2008 - 67, č. 1713/2008 Sb. NSS).
18. Ve vztahu k posouzení podmínek ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu je tedy žalovaný povinen akceptovat, že žalobce svojí účastí na demonstracích vykonával své shromažďovací právo, tj. uplatňoval své politické právo ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu. Za kritérium pro rozlišení, zda určité jednání představuje uplatňování politických práv, totiž nelze brát intenzitu či rozsah výkonu těchto práv, ani společenský dopad takového jednání (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2014, č. j. 5 Azs 20/2014 - 44, či rozsudek téhož soudu ze dne 26. 2. 2020, č. j. 10 Azs 278/2019 - 57). Účast na demonstracích (zde prokurdského zaměření) je zároveň projevem zastávání určitých politických názorů ve státě ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, a to bez ohledu na to, zda byl žalobce členem politické strany či některým z jejích hlavních aktivistů či funkcionářů. Rozhodující je, zda takováto činnost žalobce či jemu přičitatelný postoj vyvolaly pronásledování či odůvodněný strach z pronásledování z tohoto důvodu v zemi původu, s přihlédnutím k charakteristikám této země (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 8. 2008, č. j. 2 Azs 45/2008 - 67, č. 1713/2008 Sb. NSS). Intenzita a rozsah aktivit hraje roli
až při posuzování příčinné souvislosti mezi uplatňováním politických práv, resp. projevováním politického názoru, a existencí pronásledování.
19. Žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí konstatoval, že žalobce nebyl v politice významně aktivní, a že pochody na osvobození S. Demirtase byly pokojné a nebyly tam problémy s policií. V rámci svého výsledku na policii 27. 7. 2021 však žalobce jako důvody

svého vycestování uvedl, že se účastnil mnoha pochodů a sešlostí, při nichž zasahovala policie, že byl několikrát odveden na policejní stanici, vyslýchán a brutálně bit. O odvedení na policejní stanici, zadržení, nadávkách a bití žalobce hovořil i v rámci pohovoru dne 30. 7. 2021. Žalovaný však v odůvodnění napadeného rozhodnutí akcentoval následné doplňující sdělení žalobce při seznámení s podklady pro rozhodnutí. Na otázku: „V pohovoru ke své žádosti z data 30. 7. 2021 hovoříte o tom, že se na vás zaměřila speciální vládní jednotka, co jste tím přesně myslel?“ Žalobce odpověděl takto: „Víte, měl jsem na mysli takové místní rváče. Nosí maskáčové uniformy. Nejde přímo o policii, ale o takové drsnější muže, kteří třeba rozeženou lidi z ulice nebo vás napadnou v práci. Sjednávají pořádek rázným způsobem. Policie ví, že se takové věci dějí a příliš proti tomu nezasahuje. Měl jsem s těmi muži konflikt v mé restauraci, porval jsem se tam s nimi, jak jsem o tom dříve hovořil...“ Z této odpovědi pak žalovaný dovodil, že žalobce nikdy žádné problémy s policií neměl. Se způsobem, jakým žalovaný hodnotil tuto část výpovědi žalobce v kontextu částí zbývajících, se soud nemohl ztotožnit.

20. Žalovaný při svém hodnocení zcela pominul tvrzení žalobce, že byl několikrát zadržen, odveden na stanici a zbit policií v důsledku své účasti na prokurdských shromážděních. Aniž by se přitom vyjádřil k věrohodnosti takto opakovaně uváděných tvrzení (před policií i před žalovaným), akcentoval jednu z doplňujících odpovědí žalobce při seznámení s podklady pro vydání rozhodnutí. Tato odpověď se však při jejím posouzení v celkovém kontextu týkala napadení žalobce v restauraci, k němuž došlo až později, a které nakonec žalobce vedlo k opuštění země (žalobce odjel asi týden po tomto posledním útoku). Žalovaný tedy ponechal skutečnosti týkající se fyzických zásahů policie vůči žalobci zcela stranou a nevyjasněné, aniž by se vyjádřil k tomu, zda tato tvrzení považuje za věrohodná či nikoli. Pouze za situace, že by tato tvrzení žalobce věrohodnými neshledal, nemohl by z nich při celkovém hodnocení vycházet. K tomu ovšem nedošlo a za tohoto stavu je nutno konstatovat, že odůvodnění napadeného rozhodnutí neodpovídá žalobcem tvrzeným skutečnostem, resp. závěr, s jakým žalovaný tvrzené skutečnosti hodnotil (že se vlastně nic nestalo, neboť se vůbec nejednalo o policii), neodpovídá obsahu výpovědi žalobce.
21. K problematice věrohodnosti je nutno připomenout, že hodnocení věrohodnosti výpovědi žadatele by z povahy věci mělo předcházet věcnému posouzení žádosti. Žalovaný jednak může označit za nevěrohodná jednotlivá tvrzení žalobce a jednak může žalobce, resp. jeho výpověď, označit celkově za nevěrohodnou – to však pouze za situace, kdy by jako nevěrohodné byly hodnoceny relevantní aspekty jeho žádosti o mezinárodní ochranu (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2019, č. j. 9 Azs 39/2019 – 77). Jak shrnuje právní věta rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 12. 2021, č. j. 5 Azs 19/2020-45, „[z]ávěr správního orgánu o tom, že azylový příběh žadatele o mezinárodní ochranu či jeho část jsou nevěrohodné, je podmíněn důsledným přezkoumáním hodnověrnosti této výpovědi, na což by se měl zaměřit pohovor s žadatelem, a jeho výpověď by následně měla být řádně vyhodnocena dle obecně uznávaných indikátorů hodnověrnosti (věrohodnosti), jak jsou v podstatě shrnuty v čl. 4 odst. 5 směrnice 2011/95/EU. Mezi tyto indikátory hodnověrnosti patří zejména vnitřní a vnější konzistentnost žadatelovy výpovědi, otázka, zda je tato výpověď dostatečně konkrétní a její plausibilita ve světle relevantních informací o zemi původu.“

22. Aby napadené rozhodnutí bylo ve vztahu k otázce věrohodnosti žadatele přezkoumatelné, je nezbytné, aby žalovaný své závěry řádně odůvodnil konkrétními skutkovými zjištěními. Důležité také je, že pokud žalovaný zjistí ve výpovědi žadatele určité nesrovnalosti, musí mít žadatel možnost je vysvětlit (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 6. 2015, č. j. 4 Azs 71/2015 – 54, viz také čl. 16 směrnice č. 2013/35/EU). To se v posuzované věci nestalo. Žalobce tak měl být konfrontován se svými původními tvrzeními, že byl opakovaně zadržen a předveden na stanici, kde mu nadávali a bili jej, a svým následným tvrzením, že se o příslušníky policie nejednalo (otázkou tedy zůstává, kam měl být žalobce tedy odveden, a zda byl vůbec zadržen). Okolnosti jednotlivých tvrzených incidentů měly být za účelem hodnocení věrohodnosti jeho výpovědi zkoumány mnohem podrobněji, aby bylo případně možné poctivě vyloučit ty z nich, které věrohodné nejsou. Na podkladě dosavadních výpovědí žalobce však nyní nelze paušálně odmítnout jeho tvrzení o atacích policie (či jiných neoznačených uniformovaných složek) v důsledku jeho účasti na předcházejících prokurdských shromážděních.
23. Předmětem pozornosti žalovaného proto musí být v dalším řízení úvahy, zda skutečnosti uváděné žalobcem (jeho opakované zadržení policií a bití) považuje za věrohodné. Teprve následně se vypořádá s otázkou, zda daná forma aktivity žalobce vyvolala pronásledování. Pronásledování je přitom v § 2 odst. 4 zákona o azylu definováno jako *„závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování“*. Toto ustanovení musí být vykládáno v souladu s čl. 9 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU (dále jen „kvalifikační směrnice“), který v odst. 1 stanoví podrobnější definici pronásledování jakožto jednání, které je: *„a) svou povahou nebo opakováním dostatečně závažné, aby představovalo vážné porušení základních lidských práv, zejména práv, od nichž se podle čl. 15 odst. 2 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod nelze odchýlit, nebo b) souběhem různých opatření, včetně porušování lidských práv, který je dostatečně závažný k tomu, aby postihl jednotlivce způsobem podobným uvedenému v písmenu a).“* V čl. 9 odst. 2 pak kvalifikační směrnice poskytuje demonstrativní výčet jednání, která jsou za pronásledování považována, v první řadě, dle písm. a) tohoto ustanovení, se za takové jednání považuje *„použití fyzického nebo psychického násilí“*. Nutno připomenout, že pro udělení azylu podle § 12 písm. a) zákona o azylu musí být žadatel pronásledován již v okamžiku, kdy opouští zemi původu.
24. Pro posouzení odůvodněnosti obav žadatele z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu oproti tomu není podstatné, zda žadatel již určitou formu pronásledování prožil v minulosti. Posuzuje se budoucí hrozba pronásledování, která sice může, ale nutně nemusí vycházet z minulého pronásledování (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2017, č. j. 1 Azs 227/2017-33 nebo ze dne 26. 7. 2018, č. j. 7 Azs 162/2018-47). Při tomto hodnocení se uplatní důkazní standard přiměřené pravděpodobnosti (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006-82). Podle čl. 4 odst. 4 kvalifikační směrnice platí, že pokud vyjde najevo skutečnost ukazující na *„předchozí pronásledování žadatele, jedná se o závažný ukazatel odůvodněnosti obav žadatele z pronásledování nebo reálného nebezpečí utrpění vážné újmy“*. V tomto smyslu je tudíž třeba zkoumat „incidenty“ popsané žalobcem, jež proběhly

v minulosti a jejichž věrohodnost žalovaný na jednu stranu nezpochybnil, na stranu druhou se však s nimi ani nevypořádal. Právě tyto incidenty však indikují přiměřenou pravděpodobnost pronásledování žalobce z azylově relevantních důvodů v budoucnosti.

25. V posuzované věci nejsou podle názoru soudu na místě pochybnosti o tom, že by újma způsobená žalobci nebyla založena na azylově relevantních důvodech (jedná se jednak o zastávání určitého politického názoru, ve spojení s příslušností ke kurdskému etniku). Otázka, zda incidenty uváděné žalobcem dosahovaly intenzity pronásledování, však bude moci být zodpovězena teprve na základě doplnění výpovědi žalobce a navazujícího hodnocení její věrohodnosti ze strany žalovaného, jak bylo výše vysvětleno.
26. Při posouzení podmínek pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu je pro účely dalšího řízení na místě zabývat se rovněž otázkou účinné ochrany žalobce před pronásledováním. Pokud totiž v dalším řízení skutečně vyjde najevo, že žalobce nebyl napadán (zadržen, odveden na stanici, bit) policií, nýbrž že mu tato příkoří působili členové jakési domobrany, je třeba posoudit, zda žalobce má - jakožto příslušník kurdského etnika a podporovatel strany HDP - k dispozici účinnou právní ochranu proti takovému jednání. A to zvláště s ohledem na tvrzení žalobce, že policie je s činností takových osob (speciálních jednotek či domobrany) srozuměna.
27. Krajský soud připomíná, že p§ 2 odst. 6 zákona o azylu se původcem pronásledování nebo vážné újmy „rozumí státní orgán, strana nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu, jehož je cizinec státním občanem nebo v němž měla osoba bez státního občanství poslední trvalé bydliště. Původcem pronásledování nebo vážné újmy se rozumí i soukromá osoba, pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu“. Žalovaný se však vůbec nezabýval tím, zda je působení neoznačených uniformovaných skupin ve vztahu k příslušníkům kurdského etnika státem potlačováno nebo tolerováno.
28. Žalovaný uvedl, že žalobce měl na základě tureckého zákona možnost podat oficiální stížnost, což neučinil, stěžoval si pouze neformálně (ústně), a proto nelze mít za to, že by žalobci účinná ochrana poskytnuta nebyla. Soud pečlivě prošel veškeré informace o zemi původu, které žalovaný shromáždil. Ani jedna z nich však nepotvrzuje, že tureckým občanům kurdské národnosti je dostupná účinná ochrana před napadáním jednotek domobrany, jehož důvody jsou založeny právě na tom, že se žadatel veřejně hlásí ke kurdské národnosti a podporuje prokurdskou politickou stranu. Žalovaný zároveň nekonkretizoval, jaké konkrétní prostředky obrany měl žalobce k dispozici ve své situaci a nezabýval se tím, zda by taková obrana byla vůbec účinná. V tomto směru je nutno spisovou dokumentaci doplnit, neboť informace obsažené ve správním spise neposkytují dostatečný podklad k zodpovězení této otázky.
29. S ohledem na tvrzení žalobce, který opakovaně hovořil o „speciálních jednotkách turecké vlády“, a které žalovaný označil za „jednotky domobrany“, je rovněž nutno si obstarat dostatečně aktuální, důvěryhodné, objektivní a přesné (adresné) informace o působení takových skupin, jakož i o tom, jakým způsobem tyto skupiny zacházejí s obyvateli kurdského původu, případně o jejich propojení s orgány veřejné moci (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2017, č. j. 5 Azs 62/2016 – 87). Shromážděné

informace o zemi původu žalobce přitom pochybnosti ohledně účinnosti ochrany před újmou či pronásledováním nestátních aktérů nerozptylují, spíše naopak.

30. Žalobce v napadeném rozhodnutí uvedl některé obecné informace o kurdské menšině v Turecku, jejich výběr je však ve vztahu k příběhu žalobce proveden poněkud selektivně. Je s podivem, že součástí správního spisu je překlad části zprávy Rakouského červeného kříže - ACCORD ze srpna 2020 – Turecko: Kompilace informací o zemi původu, avšak překlad právě té část zprávy, jež by byla v případě žalobce nejvíce relevantní (Kapitola 8 – Zacházení s etnickými menšinami) k dispozici není. V části 6. této zprávy, týkající se právního státu a výkonu spravedlnosti, lze pak nalézt spíše znepokojivé informace – přístup ke spravedlnosti je velmi problematický, záruky řádného právního postupu byly narušeny během výjimečného stavu od roku 2016 do roku 2018 (kdy probíhaly mj. též čistky v řadách policie) a po jeho ukončení nebyly v praxi obnoveny.
31. Z ostatních zpráv pak žalovaný opomíjí informace v neprospěch žalobce. Např. ve Zprávě ze zjišťovací mise Ministerstva vnitra Velké Británie – Turecko: Kurdové, Lidová demokratická strana (HDP) a Straka kurdských pracujících (PKK) z října 2019, se vyskytují indicie (výpovědi), které na horší postavení Kurdů ve společnosti, či dokonce jejich vylučování (zejména v soukromém sektoru) poukazují (např. výpovědi v bodech 6.6.6. a 6.6.7). Nemusí se přitom jednat o diskriminaci na úrovni zákona, nýbrž o faktický problém (body 6.10.2. – 6. 10.4.), zvláště pokud se někdo ke kurdské etnické příslušnosti otevřeně hlásí (srov. bod 6.12.4). Žalobce se přitom dle svých tvrzení otevřeně hlásí nejen ke kurdské etnické příslušnosti, ale také k podpoře politické strany HDP a jako majitel restaurace tak mohl být relativně snadným terčem nenávistných útoků.
32. Z novější informace Ministerstva vnitra Velké Británie z března 2020 se dále podává přesvědčení turecké vlády, že mezi skupinou PKK (považovanou za teroristickou organizace) a stranou HDP existuje vazba, přičemž *„zacházení státních orgánů s příznivci strany HDP má tendenci se měnit podle vývoje událostí souvisejících s konfliktem se skupinou PKK“* (bod 2.4.6). *„Dvouletý výjimečný stav, který následoval po pokusu o státní převrat provedený v roce 2016, byl ukončen v červenci 2018, ale byl nahrazen novou protiteroristickou legislativou, jež obsahuje opatření podobná těm opatřením, jež platila za výjimečného stavu...“* (bod 2.4.7). *„Někteří členové strany HDP, kteří tuto stranu aktivně podporují, a lidé, kteří se zabývají problematikou lidských práv, bylo zatčeni za teroristické činy nebo za napomáhání terorismu, například za šíření teroristické propagandy....(2.4.9)“*. *„Lidé, kteří se scházejí na protest proti vládě, mohou být rozeznáni policií nebo zadrženi...došlo k případům násilných reakcí policie na pro-kurdské demonstrace, a to zejména okolo období, kdy Turecko vpadlo do severovýchodní Sýrie...“* (bod 2.4.11). *V říjnu 2019 Turecko zahájilo vpád do kurdské severovýchodní Sýrie....(a následně) byly v Turecku zadrženy stovky lidí, včetně poslanců parlamentu ze strany HDP a příznivců této strany...“* (bod 2.4.13). Ve světle těchto zjištění se proto nezdá být tvrzená aktivita žalobce, který se účastnil demonstrací na podporu S. Demirtase, resp. prokurdských shromáždění, jako málo významná, jak uváděl žalovaný; z jeho výpovědi nelze mít za to, že se žalobce nijak neangažoval a že by mu nebyla podpora strany HDP přičítána.
33. Je pravdou, že žalobce není členem HDP, ani příbuzným člena strany HDP, ve vztahu k nimž je v téže zprávě zaznamenána hrozba nepříznivého zájmu ze strany státních orgánů (bod 2.4.15). Každý případ je však nutno posuzovat individuálně a přistoupí-li

k vyjadřované podpoře strany HDP ještě aktivní účast na prokurdských politických shromážděních, jakož i opakovaná zkušenost s fyzickým napadením ve vlastním podniku (z azylově relevantních důvodů), nehledě na dosud neobjasněné zkušenosti (tvrzení) žalobce o předcházejícím zadržení policií, včetně fyzického násilí, nelze hrozbu přiměřené pravděpodobnosti pronásledování v případě návratu do země původu dosud vyloučit.

34. V intencích vznesené žalobní námitky o nedostatečném a nesprávném posouzení důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, lze tedy shrnout následující. Přestože žalobce poukazoval na opakované zadržení a bití ze strany policie v návaznosti na svou účast na prokurdských demonstracích, žalovaný – aniž by tato tvrzení žalobce vyhodnotil jako nevěrohodná – vycházel z toho, že žalobce žádné problémy s policií neměl. Tyto nesrovnalosti je třeba v dalším řízení vyjasnit a následně posoudit, zda zjištěné incidenty (jednotlivě i v souhrnu) představovaly pronásledování. Dále je nutno doplnit spisový materiál o informace, jaké konkrétní prostředky právní ochrany mají aktuálně k dispozici turečtí občané kurdského původu proti atakům ze strany militantních skupin soukromých osob (domobrany), a především zda je takováto případná obrana a pomoc ze strany příslušných státních orgánů proti takovým útokům efektivní (právě s ohledem na etnický původ oběti útoků a důvody napadení). Bez těchto informací totiž není na místě ani žalobci vyčítat, že netrval na oficiálním sepsání stížnosti. Takový úkon policie lze totiž při jejím standardním fungování policie očekávat bez dalšího, pokud se napadená osoba na policejní stanici dostaví.
35. Mělo-li by se jednat pouze o individuální selhání policie, nikoli o systémový problém, je na místě se zaměřit též na prostředky ochrany (obrans) proti nečinnosti policie a jejich efektivitu, a to rovněž při zohlednění původu stěžovatele (kurdská etnicita, podpora prokurdské politiky). V napadeném rozhodnutí takové úvahy zcela chybí, ostatně absentují též v dosud shromážděných informacích o zemi původu. Teprve na podkladě těchto informací bude možné posoudit, zda je naplněno i kritérium neselhání ochrany v zemi původu (§ 2 odst. 6 zákona o azylu). Nutno připomenout, že součástí takového posouzení je též otázka, zda žalobce může nalézt ochranu před pronásledováním v jiné části Turecka a zda lze po něm takové řešení spravedlivě požadovat (§ 2 odst. 7 zákona o azylu, srov. čl. 8 kvalifikační směrnice).
36. Jakkoli soud shledal důvody pro to, aby žalobě vyhověl, mezi tyto důvody nepatří skutečnost, že žalobci nebylo v průběhu řízení o jeho žádosti tlumočeno v kurdštině. Správní spis potvrzuje, že žalobce při poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu dne 30. 7. 2021 výslovně uvedl, že je schopen se dorozumět turecky a kurdsky. Ve vztahu k těmto jazykům nevyjádřil žádnou preferenci. Žalobci bylo tlumočeno tlumočnicí z jazyka tureckého jak v rámci výslechu na policii dne 27. 7. 2021, tak v rámci pohovoru dne 30. 7. 2021. Žalobce neměl k tlumočení žádné výhrady či námitky, protokoly bez dalšího podepsal.
37. Při seznámení s informacemi o zemi původu ze dne 3. 8. 2021 žalobci tlumočil tlumočnick z jazyka kurdského, nicméně protokol obsahuje záznam, že seznámení bylo provedeno v turečtině. Příslušný protokol však žalobce rovněž bez námitek podepsal. Soud proto v postupu žalovaného, který zajistil tlumočení z jazyka tureckého, vady neshledal. Pokud se však žalobce lépe dorozumí v kurdsčím jazyce (byť to uvádí až v žalobě), pro účely

dalšího řízení je na místě ustanovit tlumočníka z jazyka kurdského, a to zvláště s ohledem na potřebu odstranění nesrovnalostí v jeho výpovědích.

VI. Závěr

38. Soud přisvědčil žalobci, že žalovaný pochybil při posouzení podmínek pro udělení azylu žalobci podle § 12 zákona o azylu, dílem pro nedostatečnost informací o zemi původu a dílem pro nesprávné a nedostatečné hodnocení skutečností zjištěných, včetně výpovědi žalobce. Proto napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení [§ 76 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. ve spojení s § 78 odst. 1 s. ř. s.], v němž je nutno vytýkané nedostatky (viz stručné shrnutí v bodě 34) odstranit. Právním názorem, který soud v tomto rozsudku vyslovil, je v dalším řízení žalovaný vázán.
39. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce měl ve věci úspěch, a proto mu soud přiznal náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení před soudem tvořených náklady za zastoupení advokátkou za dva úkony právní služby po 3 100 Kč (převzetí věci, sepsání žaloby) a dva režijní paušály po 300 Kč, celkem tedy 6 800 Kč podle § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 a § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno dne 24. října 2022

Mgr. et Mgr. Lenka Bahýřová, Ph.D., v. r.
samosoudkyně